

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS
SPRENDIMAS Nr. 2021/5
2021-03-05, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų (toliau – **Rūmai**) Profesinės etikos taryba (toliau – **PET**) išnagrinėjo Onos Savonienės (toliau – **Pareiškėja**) skundą dėl architekto Tauro Kulikausko (toliau – **Atsakovas**) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – **Skundas**).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2021-03-05 vykusio PET posėdžio metu. Nagrinėjant Skundą ir priimant sprendimą dalyvavo PET nariai Darius Juškevičius, Andrius Bakšys, Vaida Cromley, Dainius Čepurna, Aleksandras Gvildys, Donatas Laucius, Kęstutis Lupeikis. Posėdžio pirmininkas – PET pirmininkas Darius Juškevičius, posėdžio sekretorė – Rūmų teisininkė Rasa Medutytė-Prakapienė. Į PET posėdį Pareiškėja ir Atsakovas nekviesti, kadangi Skundai pasiruošta ir jis nagrinėtas rašytinio proceso tvarka. Šalys apie tai buvo informuotos.

Nusišalinimų nebuvo.

Nagrinėjant gautą Skundą, nustatytos su Skundu susijusios šalys:

- Trečiasis asmuo V.K., kuris yra Pareiškėjos sūnus ir veikė jos vardu santykyje su Atsakovu;
- UAB „A“ - įmonė, kuri aptarnauja vandentiekio tinklus.

I. Pareiškėjos skundo esmė

Rūmai 2020-08-07 gavo Pareiškėjos skundą, kuriuo Pareiškėja kreipėsi dėl Atsakovo profesinės etikos (toliau – **Skundas**). **Skunde dėl Atsakovo profesinės etikos Pareiškėja nurodė:**

1. Pareiškėjai nuosavybės teise priklauso žemės sklypas, kuriame vykdo statybos darbus ir stato vienbutį gyvenamąjį namą. 2019-06-05 į žemės sklypą atvyko Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos specialistas, kuris nustatė, kad Pareiškėjos gyvenamasis namas statomas ant vandentiekio linijos, einančios per žemės sklypą.
2. Anot Pareiškėjos, individualios T. Kulikausko įmonės architektas T. Kulikauskas atliko šio namo projektavimo darbus, parengė topo nuotrauką bei nurodė ir suderino namo buvimo vietą sklype, tačiau namas pastatytas ant vandentiekio vamzdžių ir dėl šios priežasties būtina juos perkelti.
3. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta aukščiau, Pareiškėja kreipėsi į Atsakovą ir UAB „A“ dėl vandentiekio linijos perkėlimo, kuris kainuos 7200,65 Eur. UAB „A“ sutiko apmokėti trečdalį kainos, iš Atsakovo jokio atsakymo negavo.
4. Teigė, kad Atsakovas nesudarė sutarties dėl architekto paslaugų suteikimo.
5. Pareiškėja mano, kad Atsakovas atlikdamas vienbučio gyvenamojo namo žemės sklype projektavimo darbus, kai namo vietą nurodė ant per sklypą einančių vandentiekio vamzdžių, nesivadovavo architektūros paslaugų teikėjų Europos etikos kodekso normomis. Remiantis tuo, kas nurodyta, Pareiškėja patyrė nuostolius ir negali baigti namo statybos.
6. Prašė įvertinti Atsakovo veiksmus.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

2020-09-01 Atsakovas T. Kulikauskas pateikė paaiškinimus raštu kartu su priedais, kuriuose nurodė:

1. Nurodė, kad Pareiškėja pateikė melagingą informaciją.
2. Į 2019-08-01 Pareiškėjos prašymą dėl vandentiekio vamzdžių iškėlimo išlaidų padengimo, atsakė 2019-08-19 raštu, kuriame nurodė, kad 2018 m. gegužės mėn. į jį kreipėsi V. K. su prašymu parengti vienbučio gyvenamojo namo projektą. V. K. pateikė tvarkingus žemės sklypo dokumentus Pareiškėjos vardu, taip pat galiojantį suderintą detalų planą su užstatymo zonomis ir galiojančia topo nuotrauka, kurioje nebuvo užstatymo zonoje jokių inžinerinių tinklų.

3. Atsakovas paaiškino, kad nematė jokių kliūčių nesimti šio užsakymo. 2018 m. spalio mėn. pradžioje atvykę į objektą UAB „A“ atstovai pareiškė, kad po namu yra vandentiekio tinklai. V. K. paprašė pagalbos atkasti tinklus tam, kad įsitikinti, ar jie ten yra. Atsakovas parūpino ekskavatorių ir po namu rado vandentiekio tinklus.
4. V. K. paprašė projektą derinti toliau ir gauti statybos leidimą. Buvo užsakyta nauja topo nuotrauka ir parengtas vandentiekio tinklų iškėlimo projektas, kuris suderintas su atitinkamomis institucijomis. 2019-10-17 gautas statybos leidimas.
5. Atsakovas nurodė, kad V. K. paprašė pagalbos rasti įmonę, kuri iškeltų vandentiekio tinklus. Atsakovui tokią įmonę radus, V. K. netiko kaina.
6. Atkreipė dėmesį, kad UAB „A“ buvo suderinę ūkinio pastato projektą ir 2012-09-21 buvo gautas rašytinis pritarimas ūkinio pastato statybai toje pačioje vietoje, kaip ir gyvenamojo namo statybai. Taip pat 2013-10-05 buvo patvirtintas sklypo detalusis planas, keičiantis žemės paskirtį gyvenamųjų namų statybai ir atitinkamai suderintas su UAB „A“.
7. Anot Atsakovo, V. K. žinojo, kad reikės iškelti vandentiekio tinklus.
8. Paaiškino, kad projekto vadovo ir architekto pareigas įvykdė tinkamai.
9. Į pakartotinį 2020-01-03 Pareiškėjos prašymą dėl vandentiekio vamzdžių iškėlimo išlaidų padengimo, atsakė 2020-02-07 raštu, kuriame nurodė jau anksčiau Pareiškėjai pateiktas aplinkybes. Atkreipė dėmesį, kad šio Atsakovo atsakymo Pareiškėja iš pašto neatsiėmė.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėja nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Etikos kodekso 3 principo („įsipareigojimai klientui“) 3.9. taikymo atvejį ir Etikos kodekso 4 principo („įsipareigojimai profesijai“) 4.12 taikymo atvejį, t. y.:

3.9. Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbą profesionaliai, kompetetingai, rūpestingai ir stropiai.

4.12. Visi architektūros paslaugų teikėjai, prieš pradėdami derybas dėl sutarties pasirašymo parengti projektą ar atlikti kitą su savo profesija susijusį darbą ir žinodami arba pagrįstai pasiteiravę galintys sužinoti, kad tam pačiam klientui arba esamam ar būsimam vartotojui ir tam pačiam projektui ar su architekto profesija susijusiam darbui tuo pačiu metu yra paskirtas kitas architektūros paslaugų teikėjas, įsipareigoja apie tai informuoti tą kitą paslaugų teikėją.

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Skundą, susipažino su Atsakovo paaiškinimais ir priimdama sprendimą rėmėsi šiomis aplinkybėmis:

- a. 2018 m. spalio mėn. pradžioje atvykę į objektą UAB „A“ atstovai nustatė, kad po namu yra vandentiekio tinklai.
- b. Apie vandentiekio linijos buvimą iki 2018 m. spalio mėn. nežinojo nei Pareiškėja, nei Atsakovas.
- c. Atsakovas padėjo V. K. įsitikinti, kad iš tikrųjų po ginčo statiniu yra vandentiekio linija, surado įmonę, kuri galėjo vandentiekio tinklus iškelti.

V. Sprendimo argumentai

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos architektų rūmų įstatymo 10 str., PET yra Rūmų organas, kuris nagrinėja Rūmų narių drausmės bylas dėl architektų profesinės veiklos etikos kodekso pažeidimų. Taigi, PET sprendžia Atsakovo, kaip atestuoto architekto, profesinės etikos laikymosi klausimus. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2008-01-07 nutarime yra pažymėjęs, kad įstatymų leidėjas pagal Konstituciją turi

įgaliojimus įstatymu nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad asmenys, besiverčiantys tam tikra valstybės kontroliuojama profesija, *ex lege* priklausytų tam tikrai asociacijai, užtikrinančiai šios profesijos savivaldą, *inter alia* vienodus profesinės etikos standartus ir jų laikymosi priežiūrą. Būtent tokie įgaliojimai yra suteikti Rūmams, kuriuose profesinės etikos ir jų laikymosi priežiūros funkcijos Architektų rūmų įstatymu yra pavestos PET. Taigi PET, vertindama skundžiamo architekto elgesio atitikimą Kodekso nuostatomis vadovaujasi ne tik teisės aktais ir teisės doktrina: profesinės etikos laikymasis reiškia ne tik teisės, bet ir vienodų profesinės etikos standartų, laikymąsi. PET, veikdama savo kompetencijos ribose, vertina Atsakovo elgesio atitikimą Kodekso nuostatomis (profesinės etikos standartų laikymąsi), kurios be visa ko įpareigoja architektą vykdant profesinę veiklą ne tik laikytis teisės aktų, bet elgtis sąžiningai, taip pat ne tik formaliai, ypač atsižvelgiant į jų esmę, laikantis teisės aktų, įvertinant savo profesinės veiklos poveikį. Būtent tokia yra Pareiškėjos nurodytų Kodekso nuostatų šio Skundo atžvilgiu esmė.

Iš Pareiškėjos ir Atsakovo nurodytų aplinkybių matyti, kad apie vandentiekio tinklus abi šalys sužinojo tik 2018 m. spalio mėn. pradžioje UAB „A“ atstovams nustačius, kad po namu yra vandentiekio tinklai. Tai reiškia, kad Atsakovas neturėjo galimybių anksčiau sužinoti apie vandentiekio tinklus po pastatu. Architektas nėra atsakingas už vandentiekio tinklų perkėlimą. Nežiūrint to, sužinojęs apie tokią situaciją, Atsakovas savo iniciatyva ėmėsi veiksmų įsitikinti, kad vandentiekio linija iš tikrųjų yra, net surado įmonę, kuri galėtų vandentiekio liniją iškelsti, tačiau Pareiškėjos atstovui V. K. netiko kaina. PET nariai nustatė, kad Atsakovas dėjo maksimalias pastangas išspręsti susidariusią situaciją, už kurią jis nėra atsakingas. Atkreiptinas dėmesys, kad projekte buvo numatytas iškėlimas, projektas derintas su V. K., V. K. sutiko su iškėlimu. Svarbu tai, kad V. K. valia buvo toliau tęsti statybos darbus ir Atsakovui buvo nurodyta gauti statybos leidimą, kuris 2019-10-17 gautas. Atsakovas neatliko jokių tyčinių veiksmų Pareiškėjos atžvilgiu.

PET, įvertinusi tai, kas išdėstyta, nenustatė Atsakovo elgesio, kuriuo būtų pažeistos Pareiškėjos nurodytos Kodekso nuostatos.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET veiklos nuostatų 50 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatytų aukščiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaiškinimais, nutarė, kad architektas Tauras Kulikauskas **nepažeidė** Kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.9 taikymo atvejo, 4 principo („Įsipareigojimai profesijai“) 4.12 taikymo atvejo (PET nariai sprendimą priėmė vienbalsiai).

Posėdžio pirmininkas

Darius Juškevičius

Posėdžio sekretorė

Rasa Medutytė-Prakapienė

Sprendimo projektą rengė Rasa Medutytė-Prakapienė
Sprendimas surašytas 2021-03-30